

Uppdragsnamn

Sillö 5

Uppdragsgivare

Farsta Sillö 5 AB

Handläggare

Rosie Kvål

Uppdragsnummer

509137

Datum

2024-12-13

Egenkontroll

RKL 2024-12-13

Internkontroll

EMM 2023-07-20

Riskutredning

Bakgrund och syfte

Inom fastigheten Sillö 5 i Farsta, Stockholms stad, undersöks möjligheten att omvandla och komplettera befintlig kontors- och hotellbyggnad med bostäder, förskola och centrumverksamhet. Det aktuella området omges av Edsvallabacken i norr, Frykdalsbacken i öster och söder samt Mårbackagatan i väster. Planområdets läge redovisas i figur 1.

Figur 1. Aktuellt område inklusive den närmaste omgivningen. Läge för aktuellt planområde inringat. (källa kartbild: eniro.se).

Med anledning av planområdets närhet till transportleder för farligt gods och verksamheter med hantering av kemikalier har Brandskyddslaget fått i uppdrag att utreda möjliga risker som kan påverka den tänkta exploateringen.

Syftet med utredningen är att utreda möjliga risker och vid behov föreslå åtgärder för hur riskerna bör hanteras för att en acceptabel säkerhet ska uppnås inom det aktuella området.

Utredningen omfattar endast plötsliga, oväntade och oplanerade händelser med akuta konsekvenser för liv och hälsa hos människor som vistas inom det studerade området. I analysen har hänsyn inte tagits till långsiktiga effekter av hälsofarliga ämnen, buller, elektromagnetiska fält eller miljöfarliga utsläpp.

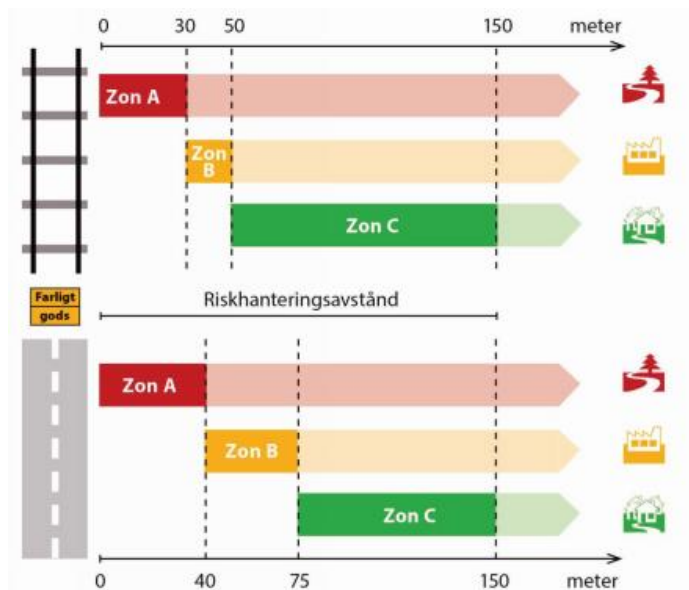
Förutsättningar

Riskhänsyn vid ny bebyggelse

Enligt *Plan- och bygglagen (2010:900)* /1/ skall bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till boendes och övrigas hälsa. Sammanhållen bebyggelse skall utformas med hänsyn till behovet av skydd mot uppkomst av olika olyckor.

Länsstyrelsen i Stockholms Län har tagit fram riktlinjer för hur risker från transporter med farligt gods på väg och järnväg ska hanteras vid exploatering av ny bebyggelse /2/. Syftet med riktlinjerna är att ge vägledning och underlätta hanteringen av riskfrågor. Länsstyrelsen anser att möjliga risker ska studeras vid exploatering närmare än 150 meter från en riskkälla. I vilken utsträckning och på vilket sätt riskerna ska beaktas beror på hur riskbilden ser ut för det aktuella planförslaget.

I riktlinjerna presenterar Länsstyrelsen rekommendationer för skyddsavstånd till olika verksamheter (se figur 2).

Zon A, 0-30 meter	Zon B, 30-50 meter	Zon C, > 50 meter
G Drivmedelsförsörjning (obemannad)	E Tekniska anläggningar	B Bostäder
L Odling och djurhållning	G Drivmedelsförsörjning (bemannad)	C Centrum
P Parkering (ytparkering)	J Industri	D Vård
T Trafik	K Kontor	H Detaljhandel
	N Friluftsliv och camping	O Tillfällig vistelse
	P Parkering (övrig parkering)	R Besöksanläggningar
	Z Verksamheter	S Skola

Figur 2. Rekommenderade skyddsavstånd mellan järnväg och olika typer av markanvändning.

Avstånden i figuren mäts från närmaste vägkant respektive närmaste spårmitt.

Länsstyrelsen anger i sina riktlinjer generellt att skyddsavstånd är att föredra framför andra skyddsåtgärder. Vid korta avstånd lägger Länsstyrelsen större vikt vid konsekvensen av en olycka än frekvensen av olyckan.

För ny bebyggelse inom redovisade skyddsavstånd behöver en riskutredning göras som undersöker om planförslaget är lämpligt och vilka eventuella skyddsåtgärder som behövs.

Intill primära transportleder för farligt gods rekommenderas ett skyddsavstånd på minst 25 meter. Åtgärder ska vidtas inom 30 meter från vägen.

Övrig lagstiftning

Förutom ovanstående lagar och riktlinjer förekommer ytterligare ett antal lagar och föreskrifter avseende risk och säkerhet som kan vara relevanta i planärenden. Dessa berör i första hand hantering och rutiner för olika typer av riskkällor som kan vara värda att beakta.

Verksamheter som hanterar brandfarliga och explosiva varor omfattas exempelvis av *Lag om brandfarlig och explosiv vara /3/*. Riktlinjer finns för skyddsavstånd mellan exempelvis cisterner för brandfarlig gas/vätska till byggnader för utomstående personer och ges ut av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Beskrivning av projektet

Det aktuella planområdet ligger i Larsboda i stadsdelen Farsta i södra Stockholm. Fastigheten upptas idag av byggnad i ett till sju våningar med kontors- och hotellverksamhet. Detaljplanen syftar till att omvandla befintlig byggnad och möjliggöra bostäder, förskola och centrumverksamhet. Totalt undersöks bland annat möjligheten till 880 lägenheter, 41 hotell-lägenheter, restaurang, handel och liknande.

Aktuellt planförslag redovisas i figur 3.

Figur 3. Situationsplan Sillö 5.

Riskidentifiering och riskvärdering

Allmänt

Nedan görs en inventering av riskkällor i anslutning till det studerade området. Riskinventeringen omfattar de riskkällor (transportleder för farligt gods, järnvägar, verksamheter som hanterar farligt gods m.m.) som kan innebära plötsliga och oväntade olyckshändelser med konsekvens för det aktuella området.

För de aktuella riskkällorna görs en beskrivning av verksamheten samt en inventering av hantering och/eller transport av farliga ämnen. Inventeringen utgör grunden för den fortsatta analysen.

Inventering av riskkällor

Resultatet av riskinventeringen redovisas i tabell 1.

Tabell 1. Inventering av riskkällor i planområdets närhet.

Riskkälla	Avstånd till planområde (m)	Kommentar
Nynäsvägen	260	Primär transportled för farligt gods.
Magelungsvägen	270	Oklassad väg där det förekommer transporter med farligt gods.
Nynäsbanan	250	Järnväg med förekomst av godstransporter.
Bensinstation	500	
Verksamhet som hanterar brandfarliga ämnen	15-300	I det närliggande verksamhetsområdet finns flertalet verksamheter som hanterar mindre mängder brandfarliga ämnen. Se utvecklad beskrivning i avsnittet "Verksamhetsområde" nedan.

Utifrån genomförd inventering konstateras att avståndet till omgivande transportleder för farligt gods, järnväg samt bensinstationer är tillräckligt stort för att inte utgöra någon risk för det aktuella planområdet.

Söder om planområdet finns ett verksamhetsområde med flertalet verksamheter varav vissa sannolikt hanterar brandfarlig vara. En övergripande genomgång av dessa görs i följande avsnitt.

Verksamhetsområde

En övergripande inventering av närliggande verksamheter har genomförts i projektet. En sammanställning över de verksamheter som skulle kunna hantera brandfarliga varor görs i figur 4 och tabell 2.

Figur 4. Verksamheter i närområdet där hantering av brandfarlig vara kan förekomma. För tolkning av siffror i figuren hänvisas till tabell 2.

Tabell 2. Verksamheter i närområdet där hantering av brandfarlig vara kan förekomma (se figur 4).

Nr i figur	Verksamhet	Avstånd till planområde (m)	Hantering av brandfarlig vara
1	Restaurang	> 200	Hantering av gasol som bränsle till spisar kan förekomma.
2	Verkstad (ev ej i drift)	50	Hantering av svetsgaser, oljor och liknande.
3	Plåtindustri	90	Hantering av svetsgaser, lacker m.m. kan förekomma.
4	Tillverkning av tryckprodukter, neonskyltar etc.	150	Hantering av lösningsmedel, färger etc. kan förekomma. Inga större mängder hanteras utomhus.
5	Logistik	80	Logistikanläggning Mathem (< 100 m från planområdet). Tidigare låg en bergtäkt här med betongtillverkning. Själva tillverkningen är kvar och ligger söder om Mathems anläggning.
6	Verkstad, biltvätt	15	Hantering av svetsgaser, oljor och liknande.

Nr i figur	Verksamhet	Avstånd till planområde (m)	Hantering av brandfarlig vara
7	Styckning, köttproduktion m.fl.	35	Ingen hantering av brandfarlig vara förekommer. Som köldmedium i kyl/frysar används sedan årsskiftet 2023/2024 ett ämne som är ofarligt för omgivningen /4/. Övriga verksamheter inom fastigheten består av fastighetsförvaltning, administration/kontor, försäljning av labbutrustning, lokalvård etc. Hantering av farliga ämnen i sådan omfattning att det kan orsaka olycka med konsekvens för omgivningen bedöms inte förekomma.
8	Däckbyte	90	Mindre mängder oljor etc.

Ingen av de studerade verksamheterna har omfattande hantering av brandfarlig vara eller andra kemikalier. Den mesta hanteringen omfattar mindre förpackningar (dunkar, flaskor etc.) och sker inomhus. Av identifierade verksamheter ligger den absoluta merparten 90 meter eller mer från planområdet. Dessa bedöms därför inte påverka risknivån inom planområdet. Hantering av brandfarlig vara styrs dessutom av lagar och föreskrifter som syftar till att minimera riskerna med hanteringen. Generellt ses risken vara tillräckligt hanterad om lagar och föreskrifter följs.

Endast två fastigheter där verksamhet bedrivs idag ligger inom 50 meter från planområdet, Sillö 7 och Sillö 8 (nr 6 och 7 i tabell 2). Inom Sillö 7 finns en verkstad där all hantering av brandfarlig vara sker inomhus. Risken för påverkan mot planområdet är därför mycket begränsad. Inom Sillö 8 bedrivs verksamhet i form av bland annat köttproduktion. Denna är begränsad i storlek och hanterar inga brandfarliga varor. Sedan årsskiftet använder verksamheten ett nytt köldmedium i sina kylar/frysar. Ämnet är ofarligt /4/. Övriga verksamheter inom Sillö 8 omfattar bland annat kontor, lokalvård, produktförsäljning etc. Ingen av dessa bedriver en verksamhet som innebär risk för plötsliga och oväntade olyckor med möjlig påverkan mot omgivningen.

Transporter med styckegods klassat som farligt gods sker till berörda verksamheter. Transporter med styckegods innebär generellt liten påverkan mot omgivningen vid en olycka. Transporterna sker sannolikt endast i liten, eller ingen, utsträckning förbi själva planområdet. Transporter med farligt gods ska i så liten utsträckning som möjligt ske på oklassade vägar. Det är därför mest sannolikt att transporterna kör Magelungsvägen till Nynäsvägen.

BrandFactory (nr 4 i tabell 2) hanterar lösningsmedel som används för rengöring av deras tryckpressar /5/. Verksamheten omfattar ett mindre tryckeri för tryckt media m.m. Verksamheten kommer minska sin användning av lösningsmedel framöver. Hanteringen av lösningsmedel sker helt och hållet inomhus. Personal på plats upplever ingen störning av lukten och de har heller ingen skyddsutrustning som syftar till att minska luktpåverkan. Verksamheten har inte fått några klagomål från intilliggande verksamheter som närmast utgörs av en blandning av lätt industri och kontor. På andra sidan Magelungsvägen finns även bostadshus, minsta avstånd är ca 85 meter. Avståndet till aktuellt planområde är ca 150 meter. Enligt verksamheten så har det traditionellt sett varit så att en del större tryckerier har orsakat lukt som kan ha påverkat omgivningen. Den aktuella verksamheten är dock inte den typen av tryckeri och är dessutom litet. Risken för luktstörning bedöms vara mycket liten.

Bedömningen utifrån genomförd inventering är att identifierade verksamheter har mycket liten påverkan på risknivån inom planområdet. Någon vidare analys eller behov av ytterligare skyddsavstånd eller byggnadstekniska åtgärder bedöms inte nödvändigt.

Framtid

Omgivande detaljplaner anger markanvändning industriändamål, sport, kontor etc. Eventuella framtida verksamheter som planerar hantering av brandfarliga eller miljöstörande ämnen eller aktiviteter kommer att behöva söka tillstånd för sin verksamhet och kommer då prövas mot gällande regelverk etc. Detsamma gäller befintliga verksamheter om de vill öka eller ändra sin verksamhet så att de blir tillståndspliktiga. Redan idag innebär dessutom befintlig markanvändning i omgivningen en begränsning av vilken risk eller störning som verksamheterna inom industriområdet kan tillåtas.

Med hänsyn till områdets placering som blir allt mer centralt i och med att Stockholms stad växer och andelen bostäder i närområdet ökar bedöms det orimligt att se en utveckling av närområdet med mer tung och störande industri.

Slutsats

Genomförd analys visar att skyddsavstånden till transportleder för farligt gods, järnväg och bensinstationer är tillräckligt stort och med god marginal överstiger rekommenderade skyddsavstånd. Något behov av ytterligare skyddsavstånd till dessa föreligger inte.

Inom vissa verksamheter i omgivningen kan hantering av brandfarlig vara eller kemikalier förekomma i mindre mängder. Sådan hantering är styrd av lagar och föreskrifter för att möjliga risker ska minimeras. Bedömningen är att hanteringen i omgivande verksamheter inte kommer att påverka risknivån inom planområdet i sådan omfattning att det behöver beaktas i den fortsatta planprocessen.

Risken för luktstörning bedöms också vara liten. Planförslaget innebär att bostäder planeras närmare befintliga verksamheter inom industriområdet än i nuläget. Den planerade markanvändningen kommer innebära vissa begränsningar i möjligheten att utveckla dessa befintliga industriverksamheter. Med hänsyn till typen av markanvändning och aktuella verksamheters utformning och hantering inom området bedöms denna begränsning bli liten.

Möjliga risker bedöms utifrån ovanstående vara tillräckligt hanterade och bebyggelsen bör kunna uppföras enligt studerat planförslag.

Referenser

- /1/ Plan- och bygglagen (SFS 2010:900 med ändringar t.o.m. SFS 2013:307)
- /2/ Riktlinjer för planläggning intill vägar och järnvägar där det transporteras farligt gods, Fakta 2016:4, Länsstyrelsen Stockholm, 2016-04-11
- /3/ Lag (2003:778) om skydd mot olyckor
- /4/ Samtal med Grantelius kött, 2024-04-12
- /5/ Samtal med Pär Dahlstedt, kvalitetsansvarig BrandFactory, 2023-09-26